

فرایند تولید خودکار هندسه‌ی نمونه‌ی دو بعدی بتنی با درنظرگرفتن توزیع تصادفی سنگدانه‌ها و حل آن با روش المان گرسنه

رضا عباس‌نیا* (دانشیار)

مجتبی اسلامی (دانشجوی کارشناسی ارشد)
دانشکده‌ی هندسی عمران، دانشگاه علم و صنعت ایران

در این نوشتار، الگوریتم تولید خودکار هندسه‌ی مدل و پارامترهای موردنیاز جهت شبیه‌سازی بتن با استفاده از روش‌های گرسنه‌ی دارنده‌ی گستاخ با درنظرگرفتن توزیع تصادفی سنگدانه‌ها ارائه شده است. برای تولید یک بتن ناظم، از دیاگرام Voronoi برای شبکه‌بندهی نمونه استفاده شده است. سنگدانه‌ها با یک دانه‌بندهی استاندارد و در شکل‌های مختلف، به طور تصادفی در یافته بتن توزیع می‌شوند. با توجه به اندازه‌ی المان‌ها و سنگدانه‌ها، هر سنگدانه می‌تواند از یک یا چند المان تشکیل شود، که بدین ترتیب امکان بررسی شبکه‌گردی سنگدانه در بین‌های مقاومت بالا فراهم شده است. در این الگوریتم با تعیین ابعاد و تعداد المان، نمونه‌ی بتنی موردنظر با تمام پارامترهای موردنیاز جهت شبیه‌سازی بتن ساخته می‌شود. در پایان، چگونگی حل نمونه‌ی حاصل با استفاده از روش المان گرسنه‌ی ارائه شده است.

abbasnia@iust.ac.ir
maslammi@civileng.iust.ac.ir

وازگان کلیدی: نمونه‌ی بتنی، دیاگرام Voronoi، سنگدانه‌ها، ماتریس اتصال، روش المان گرسنه.

۱. مقدمه

برنامه‌ی برای تولید خودکار نمونه‌های مستطبیلی بتنی با درنظرگرفتن یک محننی دانه‌بندهی استاندارد برای سنگدانه‌ها و توزیع تصادفی آن‌ها ارائه شده است. در این برنامه با تعیین ابعاد نمونه و تعداد المان‌های موردنظر، نمونه‌ی ملاتی یا بتنی (بسته به نوع مدل سازی) به همراه تمام پارامترهای موردنیاز جهت حل مسئله، به طور خودکار تولید می‌شود. بدین ترتیب می‌توان ضمن مدل سازی بتن با نمونه‌های حاصل، اثر توزیع تصادفی سنگدانه‌ها، در یک نمونه‌ی مشخص را نیز بررسی کرد.

۲. الگوریتم جدید ارائه شده برای تولید نمونه‌های بتنی

در این بخش، الگوریتم جدید مدل سازی نمونه‌های دو بعدی بتنی با درنظرگرفتن محننی دانه‌بندهی استاندارد برای سنگدانه‌ها و توزیع تصادفی آن‌ها تشریح می‌شود. مراحل به این صورت است:

۱. تعیین ابعاد نمونه و تعداد المان‌های موردنظر در جهات افقی و قائم.
۲. تعیین فاصله‌ی تقریبی مرکز المان‌ها از یکدیگر با استفاده از داده‌های مرحله‌ی یک.
۳. توزیع نقاط مرکز المان‌ها در محدوده‌ی ابعاد نمونه: در این مرحله با استفاده از فاصله‌ی تقریبی مرکز به مرکز المان‌ها، نقاط موردنظر (مرکز المان‌ها) به طور

* نویسنده مسئول

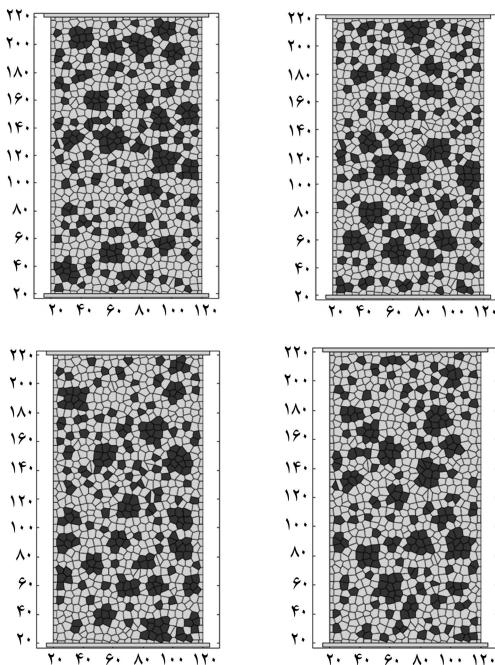
تاریخ: دریافت ۱۲/۱/۱۳۸۹، اصلاحیه ۲۹/۶/۱۳۹۰، پذیرش ۲۵/۷/۱۳۹۰.


```

تعداد تقسیم‌بندی سنگ‌دانه‌ها در قطرهای معادل (مثلاً قطرهای ۲۰، ۱۸، ۱۶) برای  $i = 1$ :
{
    تعداد سنگ‌دانه‌های معادل با قطر  $j = 1$ :
    {
        درنظرگرفتن المان ز به منزله المان مرکزی سنگ‌دانه (از ماتریس حاصل شده از مرحله‌ی ۲)
        تعداد المان‌های درنظرگرفته شده برای توزیع سنگ‌دانه  $k = 1$ :
        {
            تعیین فاصله‌ی مرکز المان شماره‌ی  $k$  با بقیه المان‌های آیا فاصله‌ی به دست‌آمده در بالا از شعاع معادل آن سنگ‌دانه کمتر است If درنظرگرفتن المان تمام المان‌های وارد شده به این بخش به منزله بقیه المان‌های سنگ‌دانه End
        }
        End
    }
    حذف المان ز و بقیه المان‌های تعیین شده برای این سنگ‌دانه، از ماتریس ایجاد شده در مرحله‌ی ۲ End
}
End
}

```

الگوریتم ۱. توزیع تصادفی سنگ‌دانه‌ها.

شکل ۵. هندسه‌ی تکمیل شده‌ی چند نمونه‌ی بتمنی با ابعاد و تعداد المان‌های یکسان و توزیع متفاوت سنگ‌دانه.

مثلث‌سازی^۳ به روش Delaunay استفاده می‌شود. اگر نقطه‌های توزیع شده در یک صفحه با اتصال‌هایی که هر نقطه را فقط به نقاط مجاور آن متصل می‌کند، به هم وصل شوند؛ بافت ایجاد شده یک بافت مثلثی Delaunay است.^[۴] در شکل ۶الف مثلث‌های ایجاد شده برای مراکز المان‌های یک نمونه نشان داده شده است. با توجه به اینکه مرکز یک المان در بافت ایجاد شده، یکی از گوشه‌های مثلث‌های اطراف خود است (شکل ۶ب)؛ می‌توان با استفاده ازتابع TRI در نرم‌افزار MATLAB

توزیع تصادفی سنگ‌دانه‌ها تشریح می‌شود:

- الف) حذف المان‌های مرزی از المان‌های مورد نظر برای توزیع سنگ‌دانه‌ها،
 - ب) ایجاد یک چیدمان تصادفی از شماره‌ی المان‌های باقی‌مانده،
 - ج) توزیع تصادفی سنگ‌دانه‌ها به روش الگوریتم ۱ انجام شده است.
- هندسه‌ی تکمیل شده‌ی چندین نمونه‌ی بتمنی با ابعاد و المان‌های یکسان و توزیع متفاوت سنگ‌دانه در شکل ۵ نشان داده شده است.

۷. اختصاص ممان اینرسی سنگ‌دانه‌ها: ممان اینرسی المان‌ها برای درنظرگرفتن درجه‌ی آزادی چرخشی آن‌ها استفاده می‌شود. از آنجا که سنگ‌دانه‌ها از چند المان تشکیل شده‌اند، نمی‌توان از جمع ممان اینرسی تک تک المان‌ها برای رسیدن به ممان اینرسی نهایی سنگ‌دانه استفاده کرد. بنابراین، برای محاسبه‌ی ممان اینرسی هر سنگ‌دانه، ممان اینرسی دایره‌ی معادل محاسبه و بین المان‌های تشکیل دهنده‌ی آن توزیع می‌شود.

۳. محاسبات پارامترهای موردنیاز برای حل مدل

در این نوشتار، از روش RBSM اصلاح شده^[۵] برای تشکیل مدل مکانیکی و چگونگی ارتباط المان‌ها با یکدیگر استفاده می‌شود. در ادامه، پارامترهای موردنیاز در این روش‌ها با توجه به خصوصیات هندسه‌ی مدل به دست آورده می‌شوند.

۱.۳. محاسبه‌ی ماتریس اتصال

در روش‌های گسسته، استفاده از یک الگوریتم قوی برای یافتن المان‌های در تماس با هم (در هر گام زمانی) ضروری است. در این مدل‌سازی به دلیل استفاده از مدل مکانیکی RBSM و تعریف فضی بین المان‌های مجاور هم، می‌توان از یک ماتریس اتصال در تمام طول حل مسئله استفاده کرد. برای رسیدن به این ماتریس از ویژگی

است. روش بدین صورت است که ابتدا با بهکارگیری قانون نیرو-جابجایی نیروهای تتماسی ناشی از اعمال جابجایی اولیه یک المان محاسبه می شود و سپس با استفاده از قانون دوم نیوتون حرکت المان ها در نتیجه نیروهای تتماسی بین آنها به دست می آید.

الگوریتم این روش برای حل یک سیستم متصلک از المان های صلب به این صورت است:

۱. نمونه متصلک از المان های صلب مقید^۶ و بدون بارگذاری در موقعیت اولیه خود قرار دارد.

۲. هنگامی که بارگذاری (مثلًا: بارها، جابجایی ها یا نیروهای گرانشی مرزی) بر نمونه اعمال می شود، اثر بارگذاری به صورت هم زمان برای کل المان ها در نظر گرفته نمی شود. بلکه بررسی به صورت تک تک و مجزا برروی هر المان انجام می شود.

۳. جابجایی های انتقالی و چرخشی المان رهاسده از قبود^۷، بر طبق معادلات کنترل کننده^۸ (در اینجا معادلات حرکت) به دست می آیند. این در حالی است که سایر المان ها در موقعیت و شرایط اولیه خود قرار دارند.

۴. نیروهای تتماسی بین المان رهاسده و المان های کناری آن بر طبق قوانین و موقعیت تماش آنها با هم محاسبه می شوند. با این مکانیسم اثر بارگذاری المان به المان انتقال می یابد.

۵. در مرحله ای بعد این المان های کناری هستند که به صورت تک تک از قبود اولیه آزاد می شوند و حرکتشان بر اثر نیروها و ممان های انتقال بافتة از المان قبل محاسبه می شود.

۶. مرحله های ۱ تا ۵ بر روی تمام المان های مجموعه تا کمینه^۹ شدن نیروها و ممان های خارج از تعادل^{۱۰} اعمال می شود.

محاسبات انجام شده در روش المان گسسته ترکیبی از اعمال قانون دوم نیوتون برای حرکت المان ها و قانون نیرو-جابجایی برای به دست آوردن نیروها در نقاط تماس

پابلوشت ها

1. discrete element method
2. rigid body spring method
3. triangulation
4. discontinuous deformation analysis
5. time step
6. constrained
7. relaxed
8. governing equations
9. minimum
10. out-of-balance

منابع (References)

1. Rossi, P., Ulm, F.J. and Hachi, F. "Compressive behavior of concrete: Physical mechanisms and modeling", *J. of*

Eng. Mechanics, **122**(11), pp. 1038-1043 (1996).

2. Camborde, F., Mariotti, C. and Donze, F.V. "Numerical study of rock and concrete behavior by discrete element modeling", *Computers and Geotechnics*, **27**(4), pp. 225-247 (2000).
3. Nagai, K., Sato, Y. and Ueda, T. "Mesoscopic simulation of failure of mortar and concrete by 2D RBSM", *J. of Advanced Concrete Technolog*, **2**(3), pp. 359-374 (2004).
4. O'Rourke, J., *Computational Geometry*, in C. 2nd Ed. Cambridge, London, Cambridge University Press (1994).
5. Zhuolin, W. "Numerical simulation of failure process of concrete under compression based on mesoscopic discrete element model", *Tsinghua Science and Technology*, **13**(S1), pp. 19-25 (2008).
6. Cundall, P. and Strack, O. "Discrete numerical model for granular assemblies", *Geotechnique*, **29**(1), pp. 47-65 (1979).

AUTOMATIC MESH GENERATION FOR CONCRETE SPECIMENS, WITH RANDOM DISTRIBUTION OF AGGREGATES AND SOLUTION WITH THE DISCRETE ELEMENT METHOD

R. Abbasnia (corresponding author)

abbasnia@iust.ac.ir

M. Aslami

maslami@civileng.iust.ac.ir

Dept. of Civil Engineering

Iran University of Science and Technology

Sharif Civil Engineering Journal

Volume 29, Issue 2, Page 23-27, Original Article

© Sharif University of Technology

- Received 26 February 2011; received in revised form 20 September 2011; accepted 17 October 2011.

Abstract

Concrete is perhaps the most available manufactured material. The low cost, wide availability, ease of use and high durability of concrete has led to its continually increasing usage. It can be a hastily prepared, low-grade mixture for simple applications, or can be a firmly controlled, engineering material for high-performance structures. Complex physical and chemical interactions exist in cement, which plays a main role in the properties of concrete. This complicated structure leads to a complexity in fracture processes. Considering this reason, most mechanical properties of concrete and studies on its behavior are based on experimental results. Since experiments require time and money, providing mathematical models to simulate the behavior of concrete is necessary.

In general, modeling fracture and damage within concrete, and other quasi-brittle materials, has been classified as either continuum or discrete approaches. Continuum models provide an average description of material behavior for a representative volume element. Because the width of the fracture process zone (FPZ) in concrete can be sizeable (roughly several times the maximum aggregate size), simulation of concrete fracture at meso-scale, with continuum approaches, is not suitable. Use of discrete micromechanical models is motivated by the need for fundamental knowledge, to improve material behavior. If the material structure (e.g. at micro/meso scale of observation) is explicitly represented, the models provide a direct way for studying crack patterns; mechanisms of softening in post-peak branches and size effect/scaling phenomena.

In this paper, two-dimensional geometrical models for concrete are generated, taking the random distribution of aggregates at mesoscale into consideration. The generation procedure is based upon the Voronoi diagram method. The aggregate particles are constructed by sev-

eral polygons and then placed into the concrete model, in such a way that there is no intersection between them. In this method, simulation of the fracture of aggregate in high strength concrete is feasible. The generated model can be used for modeling concrete with the discrete method. Finally, the model analyzed using the discrete element method.

Key Words: Concrete specimen, Voronoi diagram, aggregates, random distribution, connectivity matrix, discrete element method.